

INTERNATIONAL ARBEJDERLOVGIVNING

Foredrag i Nationaløkonomisk Forening den 22. Februar 1921

Af

Sv. Neumann.

Der er her i Landet en overordentlig Interesse for sociale Forhold og sociale Foranstaltninger. Et tydeligt Bevis herfor er den vaagne Kritik, hvormed man fra saa godt som alle Kredse af Befolkningen følger vor Arbejderlovgivning og dennes Administration. Lad være, at denne Kritik hyppigt hviler paa Misforstaaelser og Mangel paa Kendskab til de virkelige Forhold, den er dog langt at foretrække for den Lige-gyldighed, det store Publikum ofte udviser overfor andre Lovgivningsforhold og Administrationsforhold.

Det er da ganske mærkværdigt, at den store Interesse for Arbejderforhold, som saaledes lægges for Dagen, næsten fuldstændig synes at svinde bort, naar der bliver Tale om Arbejderlovgivningen i Udlandet og om at anvende Oplysninger fra Udlandet om den derværende Arbejderlovgivning ved Ordningen af de tilsvarende Forhold her i Landet. Paa Forhaand maa jo dog alle fornuftige Mennesker indrømme, at Arbej-

derforholdene i de forskellige Lande hyppigt ikke er mere uensartede, end at der i nogen Grad kan bygges paa de i andre Lande indvundne Erfaringer. Der er da heller ikke her i Landet Tale om nogen egentlig Modstand herimod, men man synes at mene, at et Oplysningsarbejde vedrørende udenlandske Forhold er unødvendigt. Man ser derfor her i Landet det Særsyn, at betydningsfulde Lovforslag vedrørende Arbejderklassens Forhold forelægges for Rigsdagen uden at være ledsagede af fyldestgørende Oplysninger om den tilsvarende Lovgivning i Udlandet, hvad der f. Eks. vilde være utænkeligt i de øvrige nordiske Lande. De danske Embedsmænd er ikke mindre villige end deres Kolleger i andre Lande til at fremskaffe og bearbejde Oplysninger fra Udlandet, men Offentligheden — her repræsenteret ved Rigsdagen — har i Almindelighed ikke anset saadanne Oplysninger for nødvendige, og Ministrene har da ikke tilstrækkelig Anledning til at kræve disse Oplysninger tilvejebragt. I Nutiden foregaar jo Arbejdet i Centraladministrationen i saadant Tempo, at der ikke kan undværes Arbejdskraft til Arbejde, som ikke maa anses for strengt nødvendigt.

Der er forøvrigt i den seneste Tid Tegn paa, at der fra Rigsdagens — og ogsaa fra Ministrenes — Side vil blive lagt større Vægt paa Fremskaffelsen af Oplysninger om udenlandsk Arbejderlovgivning.

Da Interessen for udenlandske Arbejderlove i Almindelighed er eller i alt Fald har været saa ringe her i Landet, er det naturligt, at man hidtil ikke udenfor snævrere Kredse har beskæftiget sig mere indgaaende

med Spørgsmaal om international Arbejderlovgivning. Det maa da ogsaa indrømmes, at dette Spørgsmaal først i den allersidste Tid har faaet særlig praktisk Betydning.

Den stærke Udvikling af Industrien, som fandt Sted i forrige Aarhundrede, bevirkede, at der opstod Trang til en Beskyttelseslovgivning for den hurtigt voksende Arbejderbefolkning. Men det viste sig da, som det forøvrigt er Tilfældet den Dag i Dag, at ethvert Krav om Beskyttelse for Arbejderne blev mødt med Modstand under Henvisning til, at Reformens Gennemførelse vilde stille det paagældende Lands Industri ugunstig i Konkurrencen med Industrien i andre Lande. Det maa jo da ogsaa retfærdigvis erkendes, at selv om disse Konkurrencehensyn ofte blev ført i Marken i Tilfælde, hvor der ikke burde tillægges dem synderlig Vægt, var der dog ogsaa mange Tilfælde, hvor de med Rette kunde fremkalde Betænkelighed, og der opstod da naturligt den Tanke at søge tilvejebragt internationale Aftaler om en ensartet Beskyttelseslovgivning for Arbejderne i de forskellige Lande. Fra forskellige fremragende Personligheder fremkom der Forslag i saa Henseende, men disse Forslag vandt ikke Bifald hos Regeringerne. Omkring Midten af Aarhundredet drøftede den schweitziske Regering Tanken om en Henvendelse til andre Stater om en fælles Forhandling om Beskyttelseslovgivning for Arbejdere, men uden at dette medførte praktiske Resultater.

Imidlertid fik Tanken om international Arbejderlovgivning en mægtig Støtte hos den kraftigt fremvoksende internationale Arbejderbevægelse, og da

Schweitz omkring 1890 gjorde et nyt Forsøg paa at faa sammenkaldt en Konference til Drøftelse af forskellige bestemte Spørgsmaal (Forbud mod Søndagsarbejde, Minimumsalder for Anvendelse af Børn i industrielle Virksomheder, Begrænsning af Arbejdstiden for unge Mennesker og af Natarbejde for Kvinder og Børn m. m.) var Jordbunden bedre præpareret, og en Del Stater gav Tilsagn om at ville deltage i en saadan Konference. Forskellige Lande stillede sig dog modvilligt til Tanken, og en Del undlod helt at besvare Henvendelsen fra Schweiz; blandt disse var Danmark, Norge og Sverig.

Det blev imidlertid alligevel ikke Schweiz, som fik Æren af at lade afholde den første internationale Arbejdskonference. Thi pludselig optraadte Tyskland som ledende Faktor, og Schweiz var loyal nok til for Sagens Skyld at overlade Opgaven til denne Stormagt.

Ophavsmanden til dette opsigtsvækkende Skridt fra Tysklands Side var ingen ringere end den daværende unge Kejser Wilhelm den 2den. Der er sikkert ingen Grund til at betvivle, at Kejser Wilhelm nærede virkelig Interesse for en Forbedring af Arbejderlovgivningen, men det har maaske ogsaa været medvirkende til hans Optræden, at han derved fik Lejlighed til at optræde selvstændigt overfor den tidligere saa almægtige Rigskansler Bismarck. I et Reskript udtalte Kejseren om de Reformer med Hensyn til Arbejderbeskyttelse, som han ansaa det for ønskeligt at faa iværksat, og han paalagde Bismarck at indbyde de interesserede udenlandske Stater til en Konference for at opnaa international Overenskomst angaaende Indførelse af saadanne Reformer.

Konferencen blev da ogsaa afholdt — i Marts 1890 — og 14 Lande (alle europæiske) deltog deri, saavel Danmark som Norge og Sverig var repræsenterede. Danmarks Repræsentanter var kendte og fremragende Mænd, nemlig ingen ringere end C. F. Tietgen, daværende Direktør Ludvig Bramsen og daværende Fabrikinspektør, Dr. phil. Topsøe. Arbejderklassen var ikke repræsenteret. Konferencen behandlede en hel Del Arbejderbeskyttelsesspørgsmaal og fremkom med en Række Henstillinger, nemlig angaaende Arbejde i Miner, Søndagsarbejde og Børns Arbejde i industrielle Virksomheder, unge Menneskers samt Kvinders Arbejde, herunder Regler om Hvileperioder for Barselkvinder.

Afholdelsen af Konferencen vakte betydelig Opsigt, og dens Arbejde bidrog ogsaa betydeligt til at forøge Interessen for sociale Spørgsmaal, men de, der havde ventet sig øjeblikkelige positive Resultater, blev skuffede. De paa Konferencen repræsenterede Regeringer havde ikke givet deres Repræsentanter noget som helst bindende Mandat, og de havde ikke paataget sig nogen Forpligtelse til at forelægge de af Konferencen vedtagne Beslutninger for de respektive Parlamente, endstige gennemføre dem, og der blev derfor i Almindelighed ikke Tale om Udarbejdelsen af særlige Lovforslag paa Grundlag af Konferencens Vedtagelser. Alligevel har disse i den efterfølgende Tid præget den sociale Lovgivning i de paagældende Lande.

I de Aar, som følger efter Konferencen i Berlin, fandt Regeringerne ikke Anledning til Afholdelse af officielle Arbejdskonferencer, men Tilhængerne af international Arbejderlovgivning fortsatte deres Arbejde, og

adskillige Konferencer blev afholdt dels af den internationale Arbejderbevægelse, dels af andre interesserede, og i Aaret 1900 skete der en vigtig Begivenhed, idet der blev stiftet en international Forening for lovorduet Arbejderbeskyttelse, som kort efter oprettede et internationalt Arbejdsbureau i Basel, hvilket Bureau har været af stor Betydning for Arbejdet for en international Arbejderbeskyttelseslovgivning.

I Aaret 1900 og følgende Aar blev der iøvrigt afholdt en stor Mængde internationale Kongresser angaaende forskellige Spørgsmaal, hvilket bidrog til i al Almindelighed at fremme det internationale Samarbejde mellem Nationerne.

En Frugt af Bestræbelserne for at opnaa en international Lovgivning begynder nu at vise sig i de Traktater, som fra Begyndelsen af det 20de Aarhundrede i ikke ringe Omfang bliver afsluttede mellem forskellige Stater, og som gaar ud paa gennem Aftale om Gensidighed at give Arbejderne fra de paagældende Lande Ret til under Ophold i et af de andre Lande at nyde Fordel af dette Lands Arbejderlovgivning. I 1904 blev en saadan Overenskomst afsluttet mellem Frankrig og Italien og en Række lignende Traktater er senere afsluttede.

I 1905 blev der endelig paany indkaldt til en officiel international Arbejdskonference. Det var nu Schweiz, der stod som Indbyder, og 15 europæiske Stater havde sendt Repræsentanter (Amerika var ikke repræsenteret og lige saa lidt Japan, som paa dette Tidspunkt var i Krig med Rusland). Konferencen afholdtes i Bern og havde meget praktisk kun to Hovedemner, nemlig Forbud mod Kvinders Natarbejde i

industrielle Virksomheder og Forbud mod Anvendelse af hvid Fosfor i Tændstikindustrien. Konferencen vedtog 2 Udkast til Konventioner angaaende de nævnte Emner, og disse Udkast blev ratificerede paa et senere Møde i Bern i Aaret 1906. Danmark tiltraadte begge Konventioner, dog for saa vidt angik Forbudet mod Kvinders Natarbejde med det Forbehold, at Ratifikationen først skulde finde Sted, naar den da forestaaende Revision af Fabrikloven havde fundet Sted. Den paa-gældende Bestemmelse i Lovforslaget om Revision af Fabrikloven blev imidlertid udstemt af Rigsdagen, og Ratifikationen har derfor ikke kunnet meddeles. Med Hensyn til Konventionen om Forbud mod Anvendelse af hvid Fosfor i Tændstikindustrien opstod der derimod ingen Vanskelighed, idet en dansk Lov af 1874 allerede forbyder saadan Anvendelse.

I Tiden fra 1906 til Verdenskrigens Udbrud blev der afholdt en Række internationale Arbejdskonferencer af mere eller mindre officiel Art. Den mest betydningsfulde blev afholdt paany i Bern i 1913 efter Indbydelse af den schweitziske Regering. Ligesom den første Konference i Bern havde denne sidste Konference kun 2 Hovedemner, nemlig Forbud mod Natarbejde af unge Mennesker i industrielle Virksomheder og Indførelse af Maksimalarbejdsdag paa 10 Timer for Kvinder og unge Mennesker. Verdenskrigens Begyndelse i 1914 hindrede Ratifikationen af de vedtagne Konventionsudkast.

Tilstandene under Verdenskrigen var ikke gunstig for Arbejdsvilkaarene. Navnlig gjaldt dette selvfølgelig i de krigsførende Lande. Det stærkt forcerede Arbejde, som udkrævedes i Ammunitionsfabrikker og andre

Virksomheder for Krigsfornødenheder bevirkede, at man i vidt Omfang maatte se bort fra de gældende Arbejderbeskyttelsesregler, og Anvendelsen af Kvinder, Børn og unge Mennesker til Arbejde i Industrien steg i meget betydelig Grad.

At der under Krigen maatte ske en stor Svækkelse af det internationale socialpolitiske Samarbejde er en Selvfølge. Vel fortsatte Arbejderpartierne med Afholdelse af Konferencer, men Repræsentanterne for krigsførende Lande mødtes dog ikke. (De vil alle erindre, at Arbejderpartierne i de skandinaviske Lande spillede en betydelig Rolle ved disse Konferencer). Og det officielle internationale Samarbejde var ganske afbrudt.

Ved Krigens Slutning var Udsigterne for den internationale Arbejderlovgivning da kun lidet lyse. De enkelte Landes Beskyttelseslovgivning var svækket derved, at det under Krigen i vidt Omfang havde vist sig nødvendigt at tilsidesætte de trufne Regler, og Rammerne for det hidtil bestaaende Samarbejde var brudt. Og hvad værre var: den Stemning, som Krigstilstanden havde frembragt, var absolut ugunstig overfor et fredeligt Samkvem med tidligere Krigsmodstandere, den var af anti-international Art.

Men det gik her, som det saa ofte er gaaet før. Netop som det saa allermørkest ud kom Hjælpen, og med et Slag blev det internationale socialpolitiske Samarbejde løftet op i et højere Plan, end det hidtil havde befundet sig i. Kort efter, at Fredsforhandlingerne var paabegyndt i Begyndelsen af 1919, besluttede de i Konferencen deltagende Magter at nedsætte en Kommission til at behandle Spørgsmaalet om inter-

nationalt Arbejderlovgivning. Denne Kommission, som bestod af Repræsentanter for de 5 Stormagter, de Forenede Stater, England, Frankrig, Italien og Japan samt for Belgien, Polen, Czecko-Slovakien og Cuba, og for hvilken den bekendte amerikanske Arbejderfører Samuel Gompers var Præsident, udarbejdede i Løbet af nogle Maaneder Udkast til Regler om en international Arbejdsorganisation, hvilket Udkast blev optaget som et særligt Afsnit i Kapitel XIII i den i Versailles den 28. Juni 1919 afsluttede Fredstraktat.

Tyskland var, som det vil ses, ikke repræsenteret i Kommissionen, men søgte at faa Indflydelse paa Resultatet ved at faa et fra tysk Side udarbejdet Forslag til en international Arbejdsret lagt til Grund for det paagældende Kapitel i Fredstraktaten. Dette Forslag blev imidlertid afvist fra de andre Magters Side, og Kommissionens Udkast blev som tidligere udtalt optaget i Fredstraktaten.

Bestemmelserne i Fredstraktatens Kapitel XIII begynder med en Fortale, som angiver Formaalet for den internationale Arbejdsorganisation. Jeg vil tillade mig at oplæse denne Fortale, der i Oversættelse lyder saaledes:

„Da Folkenes Forbund har til Formaal at skabe Grundlaget for en almindelig Verdensfred og da en saadan Fred kun kan komme i Stand, naar den bliver bygget paa et socialt Retfærdigheds Grundlag,

da der bestaar Arbejdsforhold, der for et stort Antal Mennesker medfører saa megen Uretfærdighed, Elendighed og Savn, at der kan opstaa en for Verdensfreden og Verdensharmonien faretrnende Utilfredshed, og da en Forbedring af disse Forhold er paatrængende

nødvendig, i. Eks. med Hensyn til Regulering af Arbejdstiden, herunder Fastsættelse af en Maksimal-arbejdsdag og -uge, Regulering af Arbejdsmarkedet, Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, Fastsættelse af Lønninger, der muliggør passende Livsbetingelser, Arbejdernes Beskyttelse mod Sygdomme og mod Ulykkestilfælde under Arbejdet, Beskyttelse af Børn, mindre-aarige og Kvinder, Alderdoms- og Invalideunderstøttelse, Beskyttelse af de i Udlandet beskæftigede Arbejders Interesser, Anerkendelse af Grundsætningen om Foreningsfrihed og Ordning af den faglige og tekniske Undervisning og andre lignende Forholdsregler,

og da endelig en enkelt Nations Undladelse af at indrømme humane Arbejdsvilkaar, lægger Hindringer i Vejen for Bestræbelser i saa Henseende hos andre Nationer, der ønsker at forbedre Arbejdernes Kaar i deres egne Lande, er de høje kontraherende Parter, der er ledet saavel af Retfærdigheds- og Menneskeligheds Følelser som af Ønsket om at sikre en varig Verdensfred, blevet enige om følgende: . . .“

De fleste af de tilstedeværende kender formentlig allerede fra Referater Hovedindholdet af Fredstraktatens Bestemmelser om den internationale Arbejdsorganisation. Jeg skal derfor indskrænke mig til her i Korthed at nævne, at Fredstraktaten fastsætter, at alle Stater, der er Medlemmer af Nationernes Forbund, tillige indtræder i den internationale Arbejdsorganisation, i hvilken der dog ogsaa kan optages andre Stater (hvilket saaledes har været Tilfældet med Tyskland). Arbejdsorganisationen bestaar af 2 Led, en Generalkonference af Repræsentanter for Medlemmerne og et internationalt Arbejdsbureau.

Generalkonference skal afholdes hvert Aar. Hver Stats Repræsentation består af 4 Delegerede, nemlig 2 Regeringsrepræsentanter samt 1 Arbejdsgiver- og 1 Arbejderrepræsentant; disse sidste 2 Repræsentanter vælges af Regeringen, men efter Indstilling fra vedkommende faglige Organisationer. Repræsentanterne kan ledsages af Raadgivere, hvilket benyttes i vid Udstrækning. Hver Repræsentant stemmer for sig, men hvis en Regering ikke har udnævnt saavel en Arbejdsgiver- som en Arbejderrepræsentant, kan kun Regeringsrepræsentanterne for det paagældende Land afgive Stemme.

De Beslutninger, som træffes paa en Konference, kan fremtræde i Form af Udkast til internationale Konventioner, som skal ratificeres af Medlemmerne, eller som „Henstillinger“ til Medlemmernes Overvejelse med det Formaal, at de i Henstillingen indeholdte Regler skal sættes i Kraft ved nationale Love. I begge Tilfælde udkræves der til endelig Vedtagelse en Majoritet af $\frac{2}{3}$ af de nærværende Repræsentanters Stemmer, og naar saadan Majoritet er opnaaet, skal enhver af de til Arbejdsorganisationen hørende Stater inden 1 Aar fra den paagældendes Konferences Slutning (i særlige Tilfælde 18 Maaneder) forelægge Konventionsudkastet eller Henstillingen for den eller de Myndigheder, under hvilke Sagen henhører, for at Forslaget kan blive til Lov, eller der kan blive taget andre Forholdsregler.

Det andet Led i den internationale Arbejdsorganisation er det internationale Arbejdsbureau, der nu har faaet fast Stade i Genève. Bureauets øverste Ledelse ligger i Hænderne paa en Styrelse, som består af ialt 24 Medlemmer, heraf 12 Regeringsrepræsentanter, 6

Arbejdsgivere og 6 Arbejdere. Direktøren for Bureauet, der er udnævnt af dettes Styrelse, er den kendte tidligere franske Ammunitionminister Albert Thomas, og en stor Kreds af dygtige Eksperter paa alle sociale Omraader er knyttede til Bureauet.

Bureauet har, om jeg saa maa sige, den administrative Myndighed, sørger for Forberedelsen af Konferencer, virker som Sekretariat under disses Afholdelse og yder dernæst sin Medvirken til, at en Konferences Beslutning paa behørig Maade føres ud i Livet, i hvilken Henseende særlig bemærkes, at der er givet nærmere Regler om Klageret saavel for Stater som for Organisationer af Arbejdsgivere eller Arbejdere overfor den Stat, som ikke opfylder sine Forpligtelser. Ved Siden heraf udfører Bureauet et mægtigt Oplysningsarbejde saavel til Brug for den Række internationale Kommissioner, som den internationale Arbejdsorganisation efterhaanden har nedsat, som i Almindelighed til Fordel for de Stater, som er Medlemmer af Arbejdsorganisationen.

Det Spørgsmaal, som nu naturligt rejser sig, er dette: Er den Arbejdsorganisation, som Fredstraktaten har skabt, nu ogsaa af saadan Art, at der paa Grundlag heraf kan skabes en international Arbejderlovgivning?

Herom er Meningerne jo nok delte, men jeg for mit Vedkommende nærer ingen Tvivl om, at Spørgsmaalet maa besvares med et Ja.

Der er den store og afgørende Forskel mellem den nugældende Ordning og den tidligere, at de forskellige Stater er retslig forpligtede til at forelægge de paa Konferencerne vedtagne Beslutninger for de kom-

petente Myndigheder, hvilket i Reglen vil være Parla-
menterne, saaledes at der haves Sikkerhed for, at
Spørgsmaalene kommer frem til offentlig Drøftelse.

Det maa selvfølgelig indrømmes, at de aarlige
Generalkonferencer ikke kan betragtes som et inter-
nationalt Parlament; de enkelte Staters lovgivende For-
samlinger staar formelt set ganske frit med Hensyn
til, om de vil give de af Konferencerne vedtagne Be-
slutninger Lovkraft. Men er dette egentlig — saaledes
som mange mener det — at anse for en Mangel?
Vilde en modsat Ordning ikke stride imod de demo-
kratiske Principper, som nutildags ligger til Grund for
Statsforfatningerne i de enkelte Lande? Saafremt Kon-
ferencens Beslutninger skulde gennemføres af de en-
kelte Lande, vilde Følgen heraf da ikke blot blive, at
Staternes Repræsentanter paa Konferencen blev saa
bundne gennem Instrukser fra deres Regeringer, at det
omtrent vilde blive umuligt at samle en tilstrækkelig
Majoritet om en Beslutning? Jeg tror unægtelig for
mit Vedkommende, at dette vilde blive Tilfældet.

Man har ogsaa fra forskellig Side været utilfreds
med Reglerne om Sættelse af Staternes Repræ-
sentation paa Konferencen. Man har f. Eks. rejst Ind-
vending imod, at den ene af Repræsentanterne skal
udpeges af Arbejdsgiverorganisationerne. Efter min
Formening ganske med Urette. Det er netop en Be-
tingelse for et godt Resultat af Forhandlingerne, at
Arbejdsgiverne kan deltage i disse og være medbestem-
mende i de truffne Beslutninger. Ligeledes har man
hævdet, at det var urimeligt, at der var ligesaa mange
Regeringsrepræsentanter som Arbejder- og Arbejds-
giverrepræsentanter tilsammen. Som om ikke Sam-

fundets Repræsentanter i Tal burde kunne veje lige saa meget som Repræsentanterne for de specielle faglige Hensyn.

Det fornødne ydre Apparat er altsaa formentlig i Orden, og det maa ikke overses, at dette har sin store Betydning, selv om det for Tiden maatte vise sig vanskeligt at opnaa store Resultater, man kan da haabe paa Fremtiden. Men hvorledes staar det da til med de positive Resultater, er det muligt for Tiden at udtale nogen Dom herom?

Hertil maa det nu for det første svares, at det har vist sig muligt paa Konferencen at faa samlet den fornødne Majoritet til betydningsfulde Beslutninger. Paa den første Konference i Washington i Efteraaret 1919 blev der som bekendt vedtaget Konventioner og Hensstillinger om 8 Timersdagens Indførelse i industrielle Virksomheder, om Forbud mod Kvinders Natarbejde, og Kvinders Arbejde umiddelbart før og efter Nedkomst, om Forbud mod Børns Arbejde og Indskrænkninger i unge Menneskers Arbejde, om Statsstøtte til Arbejdsløshedsforsikring og Oprettelse af offentlig Arbejdsanvisning m. m. Paa den anden Konference — i Genua 1920 — paa hvilken særlig Søfartens Forhold blev behandlede, blev der ogsaa vedtaget en Række betydningsfulde Bestemmelser — om Arbejdsløshedsforsikring for Søfolk, om Forhyring, hvorved erhvervs-mæssig Arbejdsanvisning for Søfolk forbydes, om Erstatning til Søfolk i Tilfælde af Skibbrud, om Forbud mod Børns Anvendelse til Arbejde m. m.; ganske vist lykkedes det ikke at tilvejebringe fornøden Majoritet angaaende et af de mest betydningsfulde Emner, Indførelsen af 8 Timers Arbejdsdagen ombord, men Grun-

den hertil var ikke Modstand imod en rimelig Begrænsning af Arbejdstiden. En saadan kunde tværtimod være bleven vedtaget, men Arbejderne viste sig paa dette Punkt ikke villige til Forhandling; de vilde opnaa alt og fik da — som det ofte gaar — slet intet.

Som man vil se — Konferencerne har ikke svigtet. Der er vedtaget en Række Beslutninger om Reforme, der vel ikke er af særlig epokegørende Art, men hvis Gennemførelse dog i de aller fleste Lande, og herunder da særlig ogsaa vort Land, vilde betyde solide og gode Fremskridt. Men hvorledes stiller det sig med deres Gennemførelse i de forskellige Lande?

Det er endnu for tidligt at give et endeligt Svar herpaa. Naar Modstanderne af disse Reforme henviser til, at endnu kun et enkelt Land har gennemført Washington-Vedtagelserne, maa det herved erindres, at der forud for Beslutningernes Forelæggelse for de forskellige Parlamenter maa udføres et betydeligt Arbejde for at tilpasse dem ind i den gældende nationale Lovgivning, og at Fristen for Forelæggelsen af Washington-Vedtagelserne først udløb den 26. Januar d. A. og Fristen for Forelæggelsen af Genua-Vedtagelserne først vil udløbe til Sommer. Der kan derfor vistnok i al Almindelighed ikke rejses berettiget Anke imod Staterne for, at de har forsømt de dem ved Fredstraktaten paalagte Forpligtelser.

Men nægtes kan det ikke, at om nogen begejstret Modtagelse af de paa Konferencerne vedtagne Beslutninger har der som Regel ikke været Tale. For alle dem, der har troet, at de smukke Principer for international Arbejderlovgivning, som indeholdes i den af

mig før citerede Fortale til Fredstraktatens Kapitel XIII, virkelig var trængt fuldt igennem i de enkelte Lande — og jeg indrømmer gerne at have hørt til disse naive — har det hidtil passerede unægtelig været noget af en Skuffelse. Jeg tror dog endnu, at Resultaterne af Forhandlingerne i Parlamenterne rundt om i Verden vil blive, at de internationale Vedtagelser i vidt Omfang vil blive gennemført, hvilket vil medføre meget betydelige Fremskridt for Arbejderlovgivningen.

Til Slut vil jeg sige et Par Ord om vort Lands Stilling til international Arbejderlovgivning. Det er en ret udbredt Anskuelse, at Danmark ikke har særlig Interesse i saa Henseende, fordi vor nationale Arbejderlovgivning anses for meget fremskreden. Heri ligger en dobbelt Misforstaaelse.

For det første er nemlig vor Arbejderlovgivning og da særlig den egentlige Beskyttelseslovgivning paa ingen Maade saa udviklet, at den kan staa Maal med de mest fremskredne Lande. Naar vi alligevel staa ganske godt i saa Henseende i Sammenligning med andre Lande, er det dels fordi vi sørger for, at vor Lovgivning bliver overholdt — hvad man næppe tør hævde om alle andre Lande — og dels fordi de sociale Forhold ligger mere gunstigt for Arbejderbefolkningen her i Landet, end de fleste andre Steder. Men Forholdet er altsaa slet ikke saaledes, at vi ikke skulde kunne opnaa betydelige Reforme gennem en international Arbejderlovgivning.

Og paa den anden Side er jo da netop Forholdet det, at de Lande, der er mest udviklede i social Henseende, er dem, der vil høste størst Egenfordel af en international Arbejderlovgivning. Alle Udtalelser der

her i Landet fremkommer angaaende Arbejderlovgivningen, gaar ud paa, at man gerne vil have den udviklet saa højt som muligt, og de Betæneligheder, der fremsættes, skyldes udelukkende Hensyn til Udlandets Konkurrence. Det vil da selvfølgelig være en overordentlig Fordel for os, om ogsaa alle de Lande, hvor de sociale Hensyn ikke er saa afgørende som for os, gennem en international Lovgivning kan blive forpligtede til at yde Arbejderbefolkningen de Fordele, som vi frivilligt ønsker at tilstaa den.